

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 19C/110/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115205432
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Kuzmová
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2018:4115205432.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra sudkyňou JUDr. Luciou Kuzmovou v spore žalobkyne: T. V., nar. 30.4.1947, bytom Záhradnícka 346/11, Topoľčianky, právne zastúpená Mgr. Petrom Mesárošom, advokátom, IČO: 40 495 931 so sídlom Bottova 34, Nitra, proti žalovanej: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598 so sídlom Pribinova 25 Bratislava, o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere takto

rozhodol:

I. Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 402101559 uzatvorená dňa 23.10.2013 medzi žalobkyňou a žalovaným predmetom ktorej je poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 450,- eur je neplatná. Rozhodcovská zmluva uzatvorená dňa 23.10.2013 medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná. Dohoda o plnení v splátkach k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101559 zo dňa 23.10.2013 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná.

II. Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 402101599 zatvorená dňa 4.12.2013 medzi žalobkyňou a žalovaným predmetom ktorej je poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 300,- eur je neplatná. Rozhodcovská zmluva uzatvorená dňa 4.12.2013 medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná. Dohoda o plnení v splátkach k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101599 zo dňa 4.12.2013 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná.

III. Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 402101822 uzatvorená dňa 6.8.2014 medzi žalobkyňou a žalovaným predmetom ktorej je poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 450,- eur je neplatná. Rozhodcovská zmluva uzatvorená dňa 6.8.2014 medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná. Dohoda o plnení v splátkach k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101822 zo dňa 6.8.2014 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným je neplatná.

IV. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou doručенou súdu dňa 3.3.2015 domáhala určenia neplatnosti zmlúv o úvere uzavretých žalobkyňou v pozícii dlžníka so žalovanou v pozícii veriteľa. Súčasne sa domáhala priznania náhrady trov konania.

2. Uviedla, že so žalovanou uzavrela dňa 23.10.2013 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 402101559, dňa 4.12.2013 uzavrela so žalovanou zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 402101599 a dňa 6.8.2014 so žalovanou uzavrela zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 4021015822. Predmetom zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 402101559 zo dňa 23.10.2013 bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 450 eur, na základe čoho mala žalobkyňa žalovanej vrátiť sumu vo výške 852 eur, žalobkyňa z celkovej výšky úveru uhradila sumu vo výške 852 eur. Predmetom zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 402101599 zo dňa 4.12.2013 bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 300 eur, na základe

čoho mala žalobkyňa žalovanej vrátiť sumu vo výške 564 eur, žalobkyňa z celkovej výšky úveru uhradila sumu vo výške 300 eur. Predmetom zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 402105822 zo dňa 6.8.2014 bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 450 eur, na základe čoho mala žalobkyňa žalovanej vrátiť sumu vo výške 852 eur, žalobkyňa z celkovej výšky úveru uhradila sumu vo výške 450 eur. Z uvedeného je zrejmé, že výška ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“) je v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101559 vo výške 269,57 %, v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101599 je RPMN vo výške 263,64 % a v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101822 je RPMN vo výške 269,57 %. Výška RPMN vo všetkých uvedených úveroch niekoľkonásobne prekračuje úroky poskytované bankami pri porovnateľných úveroch. Poukázala na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka a na ustanovenie § 1 až 1b nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. Absolútne neplatným právny úkon je právny úkon, ktorý nie je dovolený, o takúto nedovolenosť a tým aj o absolútnu neplatnosť ide vtedy, keď svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo keď zákon obchádza. O nedovolenosť a teda aj o absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Ide o prípady, keď účastník koná v rozpore so základnými, všeobecne uznávanými v spoločnosti panujúcimi morálnymi zásadami ohľadne vzťahov a konania medzi ľuďmi. Úrok z úveru je jedným z definičných znakov zmluvy o úvere. Ak teda zákonu a dobrým mravom odporuje zmluva v časti odplaty (úrokov), je nutné tento dôvod neplatnosti vzťahnúť na celú zmluvu a neplatnou je v tomto prípade zmluva o úvere ako celok. Žalobkyňa ďalej poukázala na znenie ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka a uviedla, že v prípade rozhodcovskej zmluvy k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101559, rozhodcovskej zmluvy k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101599 a rozhodcovskej zmluvy k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101822 sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti uvedených zmlúv o spotrebiteľskom úvere je daný, pretože žalobkyňa ako spotrebiteľka potrebuje mať vyriešenú otázku, aký je jej skutočný dlh nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov v prípade čiastočnej neplatnosti zmluvy týkajúcej sa odplaty, jej postavenie sa stane istejšie a nebude vystavená sankciám za nezaplatenie odplaty, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi.

3. K žalobe sa podaním zo dňa 12.11.2015 vyjadrila žalovaná. Uviedla, že tvrdenia žalobkyne o celkovej neplatnosti zmlúv o úvere sú mylné, podľa ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka platí, že neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. To znamená, že súd môže určiť za neplatné jednotlivé neprijateľné podmienky, avšak toto ustanovenie neumožňuje súdu určiť neplatnosť celej zmluvy pre existenciu neprijateľných podmienok. Poukázala na znenie § 41 Občianskeho zákonníka ako aj na judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej je potrebné uprednostniť výklad zachovávajúci platnosť právneho úkonu a nie výklad, ktorý platnosť právneho úkonu popiera. Ďalej poukázala na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (prejudiciálne konanie vo veci C-453/10 Pereničová, Perenič proti SOS financ spol. s r.o.), kde Súdny dvor Európskej únie uviedol, že „cieľom sledovaným normotvorcom Únie v rámci Smernice je nastoliť rovnováhu zmluvných strán, pričom sa má v zásade zachovať platnosť zmluvy ako celku a nie vyhlásiť za neplatné všetky zmluvy, ktoré obsahujú nekalé podmienky.“ Ďalej uviedla, že žalobkyňa nemá naliehavý právny na požadovanom určení. K ďalším skutočnostiam uvádzaným v žalobe žalobkyňa uviedla, že pre žalobkyňu nemá byť smerodajné číslo priemernej RPMN stanovené bankou, to že žalobkyňa považuje RPMN za vysokú nie je v rozpore s ustanoveniami zákona o spotrebiteľskom úvere. Výpočet RPMN zodpovedá skutočnosti, vzorec výpočtu RPMN je jasne uvedený vo všeobecných podmienkach poskytnutia spotrebiteľského úveru. RPMN uvedená v zmluvách je hodnota vypočítaná pre prípad splatenia úveru v jednej splátke, RPMN dohodnutá v zmluve o splátkach predstavuje RPMN vypočítanú v prípade spotrebiteľa, ktorý požiadaval o plnenie v splátkach. V konkrétnom prípade je nepochybné, že rozhodcovská zmluva bola dohodnutá medzi žalobkyňou a žalovanou ako tzv. nevýhradná rozhodcovská zmluva, nakoľko umožňuje každej strane domáhať sa ochrany svojho práva buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania, podľa odbornej literatúry rozhodcovská doložka v spotrebiteľskej zmluve, ktorá je pre spotrebiteľa nevýhradná nebude dotknutá ustanovením § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Žalovaná zdôraznila, že platnosť právneho úkonu je potrebné hodnotiť v čase jeho uzavretia bez hypotetického zvažovania okolností, ktoré môžu nastať po jeho uzavretí. Prijatie argumentácie žalobkyne by znamenalo úplné znemožnenie použitia rozhodcovského konania pre žalovanú. Je zrejmé, že z ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka platnom v čase uzavretia zmluvy o úvere v žiadnom prípade nevyplýva úmysel zákonodarcu zakázať rozhodcovské konanie úplne ale iba ho obmedziť. Predmetné ustanovenie Občianskeho zákonníka je nutné vykladať eurokonformne v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993. Podľa písm. q) ods. 1 Prílohy tejto smernice je zakázané iba dojednanie, aby spotrebiteľ riešil spory nepodliehajúce právnym ustanoveniam

výhradne arbitrážou. V predmetnej veci riešila spor arbitrážou žalovaná, nie žalobkyňa, rozhodcovské konanie má plne oporu v zákone o rozhodcovskom konaní, ktorý arbitrabilitu rozhodcovských sporov nevylučuje a nezakazuje. Rovnaký záver vyplýva aj zo znenia aktuálnej účinnej smernice č. 2005/48/ES o spotrebiteľskom úvere, ktorá zaväzuje členské štáty zabezpečiť primeraný a účinný postup na urovanie spotrebiteľských sporov, ktoré sa dotýkajú zmlúv o úvere. Platné a účinné ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľských úverov sú vo vzťahu k právnej úprave spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku nielen lex specialis ale aj lex posterior, a teda majú jednoznačne prednosť pri aplikácii. Prípustnosť rozhodcovského konania jednoznačne vyplýva aj z odporúčania Komisie č. 98/257/EU o zásadách použiteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov. S poukazom na uvedené tvrdenia žalovaná žiadala žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

4. K vyjadreniu žalovanej sa v replike zo dňa 8.12.2015 vyjadrila žalobkyňa cestou právneho zástupcu, ktorý opäť poukázal na znenie § 39 Občianskeho zákonníka a § 53 ods. 1 a ods. 10 Občianskeho zákonníka, ďalej uviedol, že žalobkyňa je ako spotrebiteľka zaviazaná uhradiť žalovanej nepomerne väčšiu sumu finančných prostriedkov ako si žalobkyňa sama požičala, takouto výškou úrokov je spôsobená nerovnováha medzi zmluvnými stranami. V obdobných prípadoch súdy jednoznačne určili absolútnu neplatnosť úverových zmlúv práve pre rozpor s dobrými mravmi. Ďalej poukázal na konkrétne rozhodnutia súdov Slovenskej i Českej republiky (rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 29 Cdo/1583/2000, rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 32 Odo/174/2005, rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 32 Cdo/150/2007, rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 22 Cdo 1993/2001, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove 28.9.2011, sp.zn. 3 Co/3/2011, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 8.12.2011 sp.zn. 16 Co/71/2011, rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 21 Cdo/1484/04, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 25.9.2013 sp.zn. 3 Co/151/2013, rozsudok NS SR sp.zn. 2 Cdo/42/94, rozhodnutie NS ČR, sp. zn. 3 Cdon/1338/96). Ustanovenie § 39a Občianskeho zákonníka zavedené zákonom č. 106/2014 Z.z. účinným od 1.6.2014 definuje pojem úžery, ktorá má za následok neplatnosť právneho úkonu. Právny zástupca žalobkyne podrobne definoval civilnoprávnu úžeru, a to jednak jej objektívny znak, ktorým je získanie plnenia v hrubom nepomere k poskytnutému plneniu ako aj s poukazom na subjektívne znaky ako tieseň, neskúsenosť, rozumová vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančná závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany. Z pohľadu de lege ferenda práve toto ustanovenie je odrazom úmyslu zákonodarcu poskytnúť spotrebiteľom ochranu pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv. Je zrejmé, že náležitosti citovaného ustanovenia sú splnené, zástupcom žalovanej bola zneužitá neskúsenosť, rozumová vyspelosť, rozrušenie a dôverčivosť žalobkyne. Predložil súdu lekárske správy, ktoré u žalobkyne jednoznačne potvrdzujú diagnostikovaný organický psychosyndróm. Práve pre následky tejto diagnózy žalobkyňa nebola schopná posúdiť následky svojho konania s ohľadom na svoj príjem a svoju povinnosť uhrádzať pravidelné mesačné splátky. Zo všeobecne dostupných údajov je zrejmé, že príznakmi organického psychosyndrómu sú poruchy pamäte, spomalené psychomotorické tempo, poruchy efektivity, emočné a depresívne rozladenie, zmeny a poruchy osobnosti a správania. Uvedené následky organického psychosyndrómu jednoznačne potvrdzujú a preukazujú, že žalobkyňa bola touto poruchou ovplyvnená, čo ju ovplyvňovalo pri uvedomovaní si následkov svojho konania. Poukázal, že žalobkyňa nekonala s úmyslom nevrátiť peňažné prostriedky, do tohto stavu sa žalobkyňa dostala pod vplyvom svojho zhoršeného stavu, pretože si neuvedomila následky vyplývajúce pre ňu z uzatvorených zmlúv, ako aj prechodu na menu euro, odkedy si žalobkyňa ešte stále nezvykla na prepočítavanie slovenských korún na euro. Práve v dôsledku týchto skutočností žalobkyňa nebola schopná správne vyhodnotiť následky uzatvorených zmlúv. Žalobkyňa splácala požičané peňažné prostriedky do výšky požičanej istiny. Zmluva č. 402101559 bola splatená aj na príslušenstve tak, že žalobkyňa si zobrala novú pôžičku, ktorou splatila úver z tejto zmluvy.

5. Žalovaná v duplike zotrvala na svojich doterajších tvrdeniach, uviedla, že nesúhlasí s tvrdeniami žalobkyne, podľa ktorých mala žalovaná konať v rozpore s dobrými mravmi. Ku dňu 1.9.2014 nebol v systéme noriem, a teda aj všeobecne záväzných právnych predpisov taký zákon, ktorý by stanovil najvyššiu prípustnú mieru odplaty za poskytnutý úver a keďže zákon zakazuje retroaktivitu nie je možné hovoriť o rozpore s dobrými mravmi. Poukázala na znenie ustanovení § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, § 1a ods. 1 a § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Nariadenie definuje odplatu ako úrok, poplatky a akékoľvek iné odplatné plnenia alebo iné náklady, ktoré sú dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy a ktoré sú spojené s poskytnutím peňažných prostriedkov alebo vyžadované pri poskytnutí peňažných prostriedkov. Úrok nie je odplatom pri poskytnutí peňažných prostriedkov ale odmenou, ktorá sa platí pri užívaní alebo v súvislosti s vrátením peňažných prostriedkov. V prípade úroku ide o plnenie, ktoré je dohodnuté pri podpise spotrebiteľskej zmluvy, ale nie je spojené s poskytnutím

peňažných prostriedkov z dôvodu, že je spojené s užívaním a vrátením peňažných prostriedkov a úrok nie je ani vyžadovaný pri poskytnutí peňažných prostriedkov, ale až po poskytnutí peňažných prostriedkov. Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že výška odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov je v súlade s nariadením a neprevyšila dvojnásobok primerných hodnôt RPMN. Zmluvy sú aj v súlade s maximálnou odplatou zavedenou do zákona č. 129/2010 Z.z. až s účinnosťou od apríla 2015. V zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101559 je daná priemerná RPMN vo výške 49,13 % a zo zmluvy pre spotrebiteľa vyplýva RPMN vo výške 89,33 %, to znamená, že RPMN, ktorá by bola hornou hranicou, ktorú by veriteľ podľa zákona nemal prekročiť je 98,26 %. V zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101599 je daná priemerná RPMN vo výške 50,91 % a zo zmluvy pre spotrebiteľa vyplýva RPMN vo výške 88,00 %, to znamená, že zákonom stanovená horná hranica RPMN by teda bola 101,82 %. V zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101822 je daná priemerná RPMN vo výške 45,02 % a zo zmluvy pre spotrebiteľa vyplýva RPMN vo výške 89,33 %, to znamená, že horná hranica RPMN by mala byť 98,26 %. V čase uzavretia zmluvy neexistoval a nebol účinný žiaden právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov, možno vychádzať len z ustanovenia § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Žalovaná nevie objektívne posúdiť vážnosť choroby žalobkyne, je na objektívnom posúdení súdu či v danom období, kedy došlo k podpisu zmluvy nemala žalobkyňa „svetlú chvíľu“, t.j. či nemávala žalobkyňa určité chvíle počas choroby, keď si je vedomá následkov svojho konania. Žalovaná zdôraznila, že žalobkyňa nebola pozbavená spôsobilosti na právne úkony v zmysle § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka rozhodnutím súdu, žalobkyňa nebola ani obmedzená spôsobilosť na právne úkony. Pokiaľ opatrovníčka žalobkyne alebo jej príbuzní mali vedomosť o duševných poruchách žalobkyne, mali vedomosť aj o následkoch jej konania, mali podať návrh na pozbavenie či obmedzenie spôsobilosti žalobkyne na právne úkony.

6. Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní predložil súdu znalecký posudok vypracovaný v konaní vedenom Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 25C/110/2015 ako aj prepúšťaciu správu žalobkyne, keď žalobkyňa bola od 10.10.2017 do 14.10.2017 hospitalizovaná na neurologickej klinike FN Nitra. Poukázal na zlý psychický stav žalobkyne, aj z výpovede žalobkyne v konaní 25C/110/2015 je zrejmé, že si brala úver na zakúpenie dreva keďže nemala čím kúriť a zobrala si viac úverov aby mohla nimi prefinancovať predchádzajúce úvery, pričom jej pásmo intelektu je znížené a znalci konštatujú, že sa rozhoduje viac menej emočne, má nízku úroveň úsudkových schopností a schopnosť plánovať svoje správanie.

7. Súd vec prejednal v súlade s ustanovením § 180 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v neprítomnosti žalobkyne a žalovanej, za prítomnosti právneho zástupcu žalobkyne a vykonal dokazovanie prednesom zástupcu žalobkyne a oboznámením sa s listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah súdneho spisu a z takto vykonaného dokazovania súd zistil nasledovný skutkový stav:

8. Strany sporu uzavreli dňa 23.10.2013 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 402101559, dňa 4.12.2013 uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 402101599 a dňa 6.8.2014 uzavreli strany zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 4021015822. V rovnaký deň ako došlo k uzavretiu zmlúv o spotrebiteľskom úvere žalobkyňa podpísala so žalovanou aj dohody o plnení v splátkach a rozhodcovské zmluvy nadväzujúce na uzavreté úverové zmluvy.

9. V zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 402101559 zo dňa 23.10.2013 si strany dojednali poskytnutie úveru žalobkyne vo výške 450 eur, tento mala žalobkyňa uhradiť v jednej splátke vo výške 852 eur do 5.10.2014, RPMN bola 89,33 %, priemerná RPMN bola 49,13 %. Suma 852 eur zahŕňala istinu v sume 450 eur, úrok vo sadzbe 39,15 % ročne, t.j. sumu vo výške 178,18 eur a administratívne náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy vo výške 225,82 eur. Podľa dohody o plnení v splátkach podpísanej v rovnaký deň ako predmetná úverová zmluva sa strany dohodli na splatení úveru v 12 mesačných splátkach po 71 eur, RPMN bola 269,57 %, priemerná RPMN bola 49,13 %. Dňa 23.10.2013 podpísali strany aj rozhodcovskú zmluvu. V čl. 1 rozhodcovskej zmluvy je definovaný rozhodcovský súd, ktorým je Stály rozhodcovský súd zriadený spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s. so sídlom Karloveské rameno 8, Bratislava, IČO: 35 922 761. V predmetnej zmluve sa strany dojednali, že spory, ktoré vzniknú zo zmluvy o úvere č. 402101559 uzatvorenej dňa 23.10.2013 vrátane sporov o jej platnosť výklad a zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmienok zabezpečujúcej uvedenú úverovú zmluvu a uplatnenia práv z takejto zmenky, vrátane sporov o jej platnosť výklad a zrušenie budú riešené: a) pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na Stáлом rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov Stáleho rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov Stáleho

rozhodcovského súdu, pričom účastník rozhodcovského konania môže do 15 kalendárnych dní od doručenia rozhodcovského rozsudku podať Stálemu rozhodcovskému súdu žiadosť o preskúmanie rozhodcovského rozsudku, b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu.

10. Strany sporu ďalej dňa 4.12.2013 uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 402101599, ktorou si strany dojednali poskytnutie úveru žalobkyni vo výške 300 eur, ktorý mala žalobkyňa uhradiť v jednej splátke vo výške 564 eur do 5.12.2014, RPMN bola 88,00 %, priemerná RPMN bola 50,91 %. Suma 564 eur zahŕňala istinu v sume 300 eur, úrok vo sadzbe 39,15 % ročne, t.j. sumu vo výške 117,45 eur a administratívne náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy vo výške 146,55 eur. Strany v deň podpisu uvedenej zmluvy podpísali aj dohodu o plnení v splátkach, v ktorej sa dohodli na zaplatení sumy vo výške 564 eur v 12 splátkach vo výške 47 eur, RPMN tak predstavovala 263,64 %, priemerná RPMN bola 50,91 %. Rozhodcovskou zmluvou z rovnakého dňa sa strany dojednali na riešení sporov v rozhodcovskom konaní, rozhodcovská zmluva bola uzavretá za identických podmienok a na rovnakom predtlačenom formulári ako v predchádzajúcom prípade.

11. Dňa 6.8.2014 uzavreli strany uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 402101822, ktorou sa strany dohodli na poskytnutí úveru vo výške 450 eur, žalobkyňa mala úver uhradiť v jednej splátke vo výške 852 eur do 5.8.2018, RPMN bola 89,33 %, priemerná RPMN bola 45,02 %. Suma 852 eur zahŕňala zaplatenie istiny v sume 450 eur, úrok vo sadzbe 39,15 % ročne, t.j. sumu vo výške 104,49 eur a administratívne náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy vo výške 297,51 eur. Strany v deň podpisu uvedenej zmluvy podpísali aj dohodu o plnení v splátkach, v ktorej sa dohodli na zaplatení sumy vo výške 852 eur v 12 splátkach vo výške 71 eur, RPMN tak predstavovala 269,57 %, priemerná RPMN bola 45,02 %. Rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch bola stranami zároveň podpísaná rozhodcovská zmluva.

12. Vzhľadom na skutočnosť, že v tejto veci bola podaná určovacia žaloba, súd sa ako prvoradou otázkou zaoberal skúmaním, či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na žalobou požadovanom určení.

13. Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

14. Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zák. č. 129/2010 Z. z.) účinného od 1.1.2018, spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

15. Podľa § 25 g) zákona č. 129/2010 Z. z., ide o prechodné ustanovenia k úpravám účinným dňom vyhlásenia, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa však posudzujú podľa doterajších predpisov, ak nie je ustanovené inak. Na lehoty, ktoré do dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona ešte neuplynuli sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona a osobitného predpisu.

16. Pri rozhodovaní súd vzal do úvahy vyššie citované ustanovenia, podľa ktorých posudzoval prípustnosť žaloby. V zmysle právnej úpravy § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý spotrebiteľovi s účinnosťou od 01.01.2018 umožnil domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako aj určenia, že poskytnutý úver je bez poplatkov a bez úrokov, je možné podať v zmysle § 137 písm. c) CSP určovaciu žalobou bez podmienky preukazovania naliehavého právneho záujmu. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že podmienky prípustnosti žaloby tomto prípade sú splnené a súd v konaní ďalej skúmal, či sú dané dôvody, pre ktoré je možné vyhlásiť uzavreté zmluvy za absolútne neplatné.

17. Podľa § 38 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, pokiaľ ten, kto ho urobil, nemá spôsobilosť na právne úkony.

18. Podľa § 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka takisto je neplatný právny úkon osoby konajúcej v duševnej poruche, ktorá ju robí na tento právny úkon neschopnou.

19. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

20. Podľa § 39a Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.6.2014 neplatný je právny úkon urobený fyzickou osobou nepodnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzky druhej strany a dá sebe alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere.

21. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

22. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

23. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

24. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

25. Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

26. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

27. Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

28. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

29. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

30. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. účinného v čase uzavretia zmlúv o spotrebiteľskom úvere (ďalej len zák. č. 129/2010 Z.z.) spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

31. Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 129/ 2010 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej jedno jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

32. Podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/ 2010 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> musí obsahovať tieto náležitosti:

- a) druh spotrebiteľského úveru,
- b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavieraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,
- c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- d) meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa,
- e) identifikáciu osoby, ktorej vlastnícke právo k tovaru alebo službe neprechádza na spotrebiteľa okamihom odovzdania a prevzatia tovaru alebo služby, a podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva k tomuto tovaru alebo službe spotrebiteľom,
- f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- h) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,
- i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,
- l) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- m) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,
- n) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,
- o) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- p) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- q) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- r) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,
- s) informácie o právach podľa § 15 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20140601.html>> a podmienky ich uplatnenia,
- t) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20140601.html>>,
- u) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- v) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- w) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20140601.html>>, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,
- x) názov a adresu príslušného kontrolného orgánu podľa § 23 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20140601.html>>,

y) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20140601.html>> za príslušný kalendárny štvrťrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrťrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok.

33. Zmluvný vzťah strán sporu založený na základe predmetnej zmluvy o úvere spadá pod úpravu zákona o spotrebiteľských úveroch a Občianskeho zákonníka, uzavretú úverovú zmluvu teda súd posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu. Žalovaná mala v zmluve postavenie dodávateľa, pretože pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti (poskytovanie úverov), žalobkyňa mala status spotrebiteľa, pretože zmluvu uzatvárala ako fyzická osoba, nepodnikateľ. Uzavretú úverovú zmluvu teda súd posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52 a nasledujúcich. Občiansky zákonník špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a neplatné. Vychádza sa z toho, že spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa tiež, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

34. V danom prípade bolo predmetom konania posúdenie platnosti troch spotrebiteľských úverových zmlúv s takmer totožnými podmienkami, v ktorých žalobkyňa vystupovala ako dlžník a spotrebiteľ a žalovaná vystupovala ako veriteľ a zároveň dodávateľ. Všetky tri zmluvy boli uzavreté vyplnením formulára zmluvy o spotrebiteľskom úvere predloženého žalovanou, v ktorom si strany dojednali výšku úveru, úrokovú sadzbu, poplatky za administratívne náklady spojené s vypracovaním úverovej zmluvy. Súd preskúmal náležitosti každej jednej zmluvy samostatne, pričom zistil, že zmluvné strany si vo všetkých prípadoch dojednali podmienky, ktoré možno považovať za neprijateľné a pre rozpor s dobrými mravmi aj za absolútne neplatné. Zmluva o úvere je odplacnou zmluvou a vady zmluvy sa v danom prípade týkajú jej podstatných obsahových náležitostí, preto zakladajú jej absolútnu neplatnosť ako celku s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka.

35. V tomto prípade súd podrobil súdному prieskumu nielen uzavreté úverové zmluvy, ale posudzoval tiež dohody o plnení v splátkach a rozhodcovské zmluvy uzavreté medzi stranami sporu v rovnaký deň ako zmluvy o úvere. Je zrejmé, že hoci texty samotných dohôd o plnení v splátkach a texty rozhodcovských zmlúv neboli inkorporované priamo v jednotlivých úverových zmluvách, je zrejmé, že k podpisu uvedených dokumentov došlo v rovnaký deň a pri jednom rokovaní, za žalovanú sú všetky jednotlivé súvisiace dokumenty podpísané rovnakou osobou. Z uvedeného súd vyvodil, že zámerom strán bolo už pri podpise každej úverovej zmluvy dojednať plnenie v splátkach tak, ako je uvádzané v dohode o plnení v splátkach, a preto jednotlivé náležitosti úverových zmlúv a súlad úverových zmlúv s ustanoveniami platných právnych predpisov a praxou bežnou v čase ich uzatvárania posudzoval komplexne v zmysle nielen uzavretých zmlúv o spotrebiteľskom úvere ale aj v zmysle uzavretých dohôd o plnení v splátkach.

36. Prepočtom RPMN vykonaným v súlade s prílohou č. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. súd zistil, že pri úvere vo výške 450 eur, pri splatnosti úveru do 12 mesiacov, počte splátok 12 a výške splátky 71 eur je RPMN vo výške 269,57 %, čo je zodpovedá RPMN uvedenej v dohode o splátkach zo dňa 23.10.2013 a rovnako aj v dohode o splátkach zo dňa 6.8.2014. Súd prepočítal tiež RPMN pre úver vo výške 300 eur, splatný v 12 mesačných splátkach po 47 eur a zistil, že RPMN je vo výške 263,65 % (v dohode o plnení v splátkach zo dňa 4.12.2013 je uvedená RPMN 263,64%).

37. Údaj RPMN je pre spotrebiteľov najdôležitejší ukazovateľ ceny úveru <<https://sk.wikipedia.org/wiki/%C3%9Aver>>, vyjadruje celkovú úrokovú mieru úveru alebo pôžičky, lebo zohľadňuje nielen úrok, ale aj ostatné poplatky súvisiace s úverom. Strany sporu si v dohode o plnení v splátkach zo dňa 23.10.2013 a zo dňa 6.8.2014 dojednali RPMN vo výške 269,57 %, a v dohode o splátkach zo dňa si dojednali RPMN vo výške 263,64 %, k rovnakej hodnote RPMN súd dospel aj výpočtom.

38. Z hodnôt RPMN zverejnených Ministerstvom financií Slovenskej republiky v tabuľke „Súhrnné informácie o údajoch novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 2. štvrťrok 2013“, t.j. štvrťrok predchádzajúci uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 23.10.2013 súd zistil, že údaj o priemernej RPMN obsiahnutý tak v úverovej zmluve ako aj v dohode o splátkach vo výške 49,13 % je uvedený správne. Žalobca v zmluve správne uviedol priemernú hodnotu RPMN vo výške 49,13 % zodpovedajúcu porovnateľným úverom, ktorými sú spotrebiteľské úvery so zabezpečením so zmluvnou splatnosťou od 1 do 5 rokov, pričom sa jedná o typ spotrebiteľského úveru ako je uvedený v riadku č. 6 uvedenej tabuľky: „Ostatné spotrebiteľské úvery neuvedené v r. 1 až 5 vo výške do 1 500 eur vrátane“.

39. Rovnako správne je uvedená aj priemerná RPMN vo výške 50,91 % v úverovej zmluve a dohode o splátkach zo dňa 4.12.2013. Pri porovnaní uvedeného údaju súd vychádzal z hodnôt RPMN zverejnených Ministerstvom financií Slovenskej republiky v tabuľke „Súhrnné informácie o údajoch novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 3. štvrťrok 2013“, t.j. štvrťrok predchádzajúci uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 4.12.2013.

40. V úverovej zmluve ako aj v dohode o plnení v splátkach zo dňa 6.8.2014 je priemerná RPMN uvedená nesprávne. Táto je uvedená v sadzbe vo výške 45,02 %. Vychádzajúc z hodnôt RPMN zverejnených Ministerstvom financií Slovenskej republiky v tabuľke „Súhrnné informácie o údajoch novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi za 2. štvrťrok 2014“, t.j. štvrťrok predchádzajúci uzavretiu zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 6.8.2014 súd zistil, že priemerná RPMN zodpovedajúca porovnateľným úverom, ktorými sú spotrebiteľské úvery so zabezpečením so zmluvnou splatnosťou od 1 do 5 rokov, pričom sa jedná o typ spotrebiteľského úveru ako je uvedený v riadku č. 6 uvedenej tabuľky: „Ostatné spotrebiteľské úvery neuvedené v r. 1 až 5 vo výške do 1 500 eur vrátane“ bola RPMN v sadzbe 44,26 % a nie 45,02 % ako je uvedené v úverovej zmluve.

41. Z uvedených porovnaní nepochybne vyplýva, že v čase uzatvárania predmetných úverových zmlúv bola priemerná RPMN na úrovni okolo 44 - 50 %. Na daný právny vzťah po zohľadnení jednotlivých parametrov úveru bolo nutné ustáliť, že skutočná RPMN bola vo výške 263,64 - 269,57 %. Je zrejmé, že RPMN medzi zmluvnými stranami v danom prípade o viac ako 5 krát prevyšovala priemernú RPMN pri porovnateľných úveroch v porovnateľných právnych vzťahoch. Vo veciach tzv. nebankových subjektov sa dajú vo všeobecnosti akceptovať vyššie úroky a vyššia RPMN vzhľadom na vyššiu mieru rizika oproti prímeru bánk, rozhodne však nie v takom rozsahu ako v tomto prípade.

42. Súd podrobil súdnemu prieskumu aj dohodu o výške úrokov. Za uvedeným účelom súd zisťoval, aká bola priemerná úroková sadzba z porovnateľných úverov v čase podpisu úverových zmlúv. Z informácií dostupných na portáli Národnej banky Slovenska - Priemerné úrokové miery z ÚVEROV poskytnutých v eurách rezidentom eurozóny (stav a nové obchody) súd zistil, že v mesiaci október 2013, t.j. v čase podpisu zmluvy o úvere č. 402101559 bola priemerná úroková sadzba spotrebiteľských a ostatných úverov so splatnosťou od 1 roka do 5 rokov bola vo výške 11,45 %. V mesiaci december 2013, t.j. v čase podpisu zmluvy o úvere č. 402101599 bola táto úroková sadzba vo výške 11,02 % a v mesiaci august 2014, t.j. v čase podpisu zmluvy o úvere č. 402101822 vo výške 10,72 %. V danom prípade si strany dojednali vo všetkých úverových zmluvách úrokovú sadzbu vo výške 39,15 %, čo takmer štvornásobne prevyšuje priemernú úrokovú mieru. Dohoda o výške úrokov musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný.

43. Na doplnenie súd uvádza, že za neprimeraný súd považuje tiež stranami dojednaný poplatok za administratívne náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere vo výške 146,55 eur (zmluva o úvere č. 402101599), 225,82 eur (zmluva o úvere č. 402101559) a 297,51 eur (zmluva o úvere č. 402101822). Takto neúmerne vysoké poplatky bez bližšej špecifikácie ich výšky a účelnosti sú rovnako v rozpore s dobrými mravmi. Sporné poplatky za poskytnutie úveru tvoria podstatnú časť odplaty, ktorú mala žalobkyňa vrátiť žalovanej. Samotná skutočnosť, že právna úprava explicitne nelimituje výšku poplatku neznamena, že žalovaná je oprávnená požadovať jeho zaplatenie v ľubovoľnej výške. Dojednanie o poplatku podlieha rovnako prieskumu vo svetle princípu dobrých mravov civilno-právnej úžery a v neposlednom rade prieskumu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Poplatok vo výške presahujúcej polovicu sumy poskytnutého úveru nemôže ani pri najlepšej vôli predstavovať výdavky spojené s administratívnou činnosťou. Spotrebiteľ by mal platiť administratívny poplatok len za dodané

skutočné plnenie, preto musí byť predmet administratívneho poplatku určitý a musí byť v primeranej výške.

44. Súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že stranami uzavretá úverová zmluva je pre rozpor s dobrými mravmi absolútne neplatným právny úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Za absolútne neplatné považuje súd dojednania zmluvných strán týkajúce sa odplaty za poskytnutie úveru, ktorá je premietnutá v údajoch o úrokovej sadzbe a neprimerane vysokej RPMN. Keďže tieto náležitosti sú podstatnými náležitosťami uzavretej zmluvy, ktoré nie je možné oddeliť od ostatných jej častí, súd považuje za absolútne neplatnú celú úverovú zmluvu ako aj dohodu o plnení splátkach. Za uvedenej situácie je žalovaný povinný žalobcovi vrátiť len sumu skutočne poskytnutých peňažných prostriedkov, ktoré žalobkyňa podľa jej tvrdení žalovanej splatila a tieto tvrdenia žalovaná nerozporovala.

45. Súd sa nestotožnil s argumentami žalovanej o výške RPMN tak ako sú uvedené v jednotlivých úverových zmluvách (v zmluve o úvere č. 402101559 vo výške 89,33 %, v zmluve o úvere č. 402101599 vo výške 88,00 % a v zmluve o úvere č. 402101822 vo výške 89,33 %). Na daný právny vzťah je nutné aplikovať RPMN tak ako je uvedená v jednotlivých dohodách o plnení v splátkach. Je nesporné, že strany sporu už pri uzatváraní úverových zmlúv mali záujem dohodnúť sa na vrátení požičanej sumy v splátkach, preto je nutné na daný právny vzťah aplikovať RPMN podľa jednotlivých dohôd o plnení v splátkach. Uvedenie RPMN vo výške 89,33 % alebo 88,00 % v úverovej zmluve a následný okamžitý podpis dohody o plnení v splátkach, kde je RPMN vo výške 269,57 % alebo 263,64 % je postupom in fraudem legis, a takýto postup žalovanej nemôže požívať právnu ochranu.

46. Žalovaná vo svojom vyjadrení poukázala na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vydaného dňa 15.3.2012 v prejudiciálnom konaní C-453/10 vo veci Perenič, Pereničová c/a SOS Financ, spol. s r.o., z ktorého vyplýva záver, že cieľom sledovaným normotvorcom Únie v rámci Smernice 93/13 je nastoliť rovnováhu zmluvných strán, pričom sa má v zásade zachovať platnosť zmluvy ako celku a nie vyhlásiť za neplatné všetky zmluvy, ktoré obsahujú nekalé podmienky. Obsahová kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok v zásade nemá viesť k tomu, aby bola konštatovaná neplatnosť zmluvy ako celku, ale k tomu, aby sa štandardná zmluva „očistila“ od neprijateľných zmluvných podmienok a medzi zmluvnými stranami sa tak opäť nastolila rovnováha. Súdny dvor ponechanie spornej zmluvy v platnosti podmienil tým, že „ďalšia existencia zmluvy je bez neprijateľných podmienok možná“.

47. K tomu je potrebné uviesť, že v danom prípade súd považuje údaj o RPMN a dojednanie o úrokoch za podstatné náležitosti úverovej zmluvy a tieto nie je možné oddeliť od ostatných jej častí, čo podľa názoru súdu robí neplatnou celú zmluvu.

48. Súdny dvor v rozsudku zároveň konštatoval, že smernica 93/13 nebráni tomu, aby členský štát v súlade s právom Únie prijal vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá umožňuje vyhlásiť neplatnú ako celok zmluvu uzavretú medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktorá obsahuje jednu alebo viacero nekalých podmienok, pokiaľ sa ukazuje, že to zaisťuje lepšiu ochranu spotrebiteľa.

49. Podstatnou skutočnosťou z hľadiska vyslovenia absolútnych neplatností rozhodcovských zmlúv je skutočnosť, že so spotrebiteľom neboli individuálne dojednané. Skutočnosť, že dohoda zmluvných strán o právomoci rozhodcovského súdu netvorila súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ale bola uzavretá vo forme samostatnej rozhodcovskej zmluvy v ten istý deň ako zmluva o úvere, ešte neodôvodňuje záver, že táto dohoda bola individuálne dohodnutá a svedčí o vôli žalobkyne pristúpiť na túto osobitnú zmluvnú podmienku. Povahu formulárovej zmluvy totiž majú nielen všeobecné obchodné podmienky, ale aj predformulované znenia rôznych variant zmlúv, resp. zmluvných ustanovení. Tomuto typu zmlúv nasvedčuje aj vyhotovenie rozhodcovských zmlúv v danej veci, ktoré majú povahu formulára obdobného tomu, ktorého prostredníctvom zmluvné strany uzavreli samotnú zmluvu o úvere, keď je tvorené predtlačnými údajmi identifikujúcimi veriteľa, prázdnyimi kolónkami pre vpísanie osobných údajov dlžníka a potom už len predtlačnými dojednaniaми špecifikujúcimi rozhodcovský súd a podriaďujúcimi prejednanie všetkých sporov zo zmluvy o úvere jeho právomoci, eventuálne príslušnému súdu Slovenskej republiky, pričom zo súdnej praxe je súdu známe, že v podstatnom množstve sporov vzniknutých z obdobných úverových zmlúv podáva dodávateľ návrhy na rozhodcovský súd.

50. Z ustanovení rozhodcovských zmlúv síce vyplýva, že spory medzi stranami môžu byť riešené aj v súdnom konaní, avšak výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva vždy na žalujúcej

strane. Žalobkyňa ako spotrebiteľka podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, avšak len vtedy, ak by podľa tejto rozhodcovskej zmluvy začalo rozhodcovské konanie na jej návrh. V prípade, ak by rozhodcovské konanie začalo na základe žaloby dodávateľa, spotrebiteľ je nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Súd je toho názoru, že spotrebiteľ by nikdy neuzavrel rozhodcovskú zmluvu, pretože priemerný spotrebiteľ nemá vedomosť o tom, že existuje rozhodcovské konanie a čo to znamená. Preto by spotrebiteľa nenapadla ani myšlienka namietat' neprijateľnosť rozhodcovskej zmluvy. Súd prvej inštancie mal nesporne preukázané, že žalovaná ako dodávateľ vopred naformulovala zmluvné klauzuly a je zrejmé, že žalobkyňa ako spotrebiteľ nemala možnosť takúto formulárovú zmluvu zmeniť. Dôkazné bremeno v danej veci je na strane žalovanej ako dodávateľa, ktorá musí preukázať, že žalobkyňa ako spotrebiteľ si individuálne vyjedнала rozhodcovské konanie. V tomto smere žalovaná nepredložila súdu žiadne dôkazy podporujúce záver o individuálnom vyjednaní. Súd prvej inštancie bol preto toho názoru, že rozhodcovské zmluvy, ktoré uzavreli strany sporu sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami, ktoré vytvárajú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľov, sú neplatné so zreteľom na ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

51. Právny zástupca žalobkyne počas konania poukazoval na zlý psychický stav žalobkyne, na pojednávaní uviedol, že žalobkyňa prekonala dve mozgové príhody, trpí tzv. organickým psychosyndrómom. Aj z tohto dôvodu, teda že žalobkyňa nebola schopná v čase podpisu vyššie uvádzaných zmlúv posúdiť následky svojho konania sú uvedené zmluvy neplatné. Tieto argumenty uvádzané právnym zástupcom žalobkyne súd považuje za nepreukázané. Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní navrhol vykonať dôkaz znaleckým posudkom vypracovaným v inom konaní vedenom tunajším súdom pod sp. zn. 25C/110/2015 Zo záverov znaleckého posudku zo dňa 12.4.2014 vyhotoveného znalcom MUDr. Hanou Nemčekovou a znalcom konzultantom Mgr. Karolom Zabákom k osobe žalobkyne v konaní vedenom Okresným súdom Nitra pod sp.zn. 25C/110/2015 súd zistil, že u žalobkyne síce bola zistená mierne kognitívna porucha, ktorá sa prejavuje zvýšenou unaviteľnosťou, zábudlivosťou, sťažným sústredením sa, avšak nie sú u nej prítomné známky iného závažného, organicky podmieneného syndrómu, znalec konštatoval, že nie je dôvod pre úpravu spôsobilosti k právnym úkonom v dátumoch 4.9.2013, 20.1.2014 a 19.12.2014 ani v čase vypracovania znaleckého posudku. Úverové zmluvy, ktoré sú predmetom tohto konania boli vypracované približne v rovnakom období (23.10.2013, 4.12.2013 a 6.8.2014) ako zmluvy uvádzané v konaní 25C/110/2015. Podľa názoru súdu zo znaleckého posudku nevyplynul dôvod, na základe ktorého by súd mohol vyvodiť záver o nespôsobilosti žalobkyne uzavrieť úverové zmluvy, nespôsobilosť žalobkyne nie je možné jednoznačne vyvodiť ani z predložených lekárkych správ.

52. Súd preto konštatuje, že síce vo výroku tohto rozsuku rozhodol o neplatnosti zmlúv o úvere ako aj neplatnosti dohôd o plnení v splátkach a rozhodcovských doložkách, avšak dôvod neplatnosti nezaložil na právnej nespôsobilosti žalobkyne ale iných vyššie uvádzaných dôvodoch.

53. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa pomeru úspechu v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobkyňa bola v konaní úspešná a zatiaľ čo žalovaná nedosiahla žiadny materiálne merateľný úspech, súd priznal žalobkyňi náhradu trov konania v plnom rozsahu (100 %).

54. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Nitra na Krajský súd v Nitre. (§362 ods. 1 CSP)

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka tohto konania. (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 364 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. (§ 365 ods. 2 CSP)

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. (§ 365 ods. 3 CSP)

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení.